

Det som er mest tabu

Nevroser og dårlig sex: Mange amerikanske feminister hater Lena Dunhams tv-serie *Girls*. Men Dunham kaller seg selv feminist, og hun når et enormt publikum. Foto: Mark Schafer/HBO

ROLLEMODELL Arbeid, ikke nakenhet, er tabuet for Lena Dunham og hennes *Girls*.

Tekst: [Toril Moi](#)
Publisert: 21. november 2014 - 10:55

SPRÅK OG OPPMERKSOMHET

Vi som ser på tv-serien *Girls*, tror vi kjenner Lena Dunham, serieskaper, manusforfatter, og innehaver av hovedrollen som Hannah Horvath. I USA er serien blitt utropt til arvtageren etter 1990-tallets *Sex og singelliv*, der de vakre hovedpersonene løp rundt på Manhattan i designerklær og Christian Louboutin-sko, mellom velbetalte jobber og attråverdige elskere. I episode etter episode ble Brooklyn fremstilt som rene eksilet. Da Miranda faktisk flyttet til Brooklyn med mann og barn, tok serien slutt.

I *Girls* er eksilet den nye normen. Jentene er yngre og trækker rundt i Brooklyns gater iført singlet og støvler eller ironiske loppemarkedsklær. De er nevrotiske og selvopptatte. De befinner seg i den amerikanske middelklassens limbo: ungdommer som har fullført bachelorgraden etter finanskrisen, og nå prøver å finne ut hvem de er og hva de skal bli. De lever på foreldrenes penger, og klarer ikke å få annet enn strøjobber. De har utilfredsstillende sex med utiltrekkende menn. De ydmyker seg selv seksuelt og emosjonelt. Men de blir også ydmyket av mennene de er sammen med. Disse jentene drømmer ganske håpløst om kjærlighet og suksess. Hannah, som forsøker å bli forfatter, vil bli «sin generasjons stemme», men da hun endelig får en deadline å forholde seg til, får hun skrivesperre.

Mange amerikanske feminister hater *Girls*. De skjønner ikke hva som skulle være feministisk ved disse selvopptatte, overprivilegerte hvite jentene. Men Dunham kaller seg selv feminist, og hun når et enormt publikum. Mange unge jenter ser henne som en rollemodell. På bokturneen for *Not That Kind of Girl (Ikke en sånn jente)*, stilte både purunge jenter og mødre deres seg i kø for å høre henne. Dunham selv sørget for at Planned Parenthood – en familieplanleggingsorganisasjon som Republikanerne elsker å hate – fikk stille med stand på hvert eneste sted hun opptrådte.

FAKTA

SPRÅK OG OPPMERKSOMHET

Toril Moi skriver månedlig om aktuelle emner i kulturen.

«De nye tabu-områdene er det autentiske og det meningsfylte.»

Både tv-serien og boken er selvbiografiske og bekjennende. Mange har omtalt boken som en slags selvhjelpsbok.

Men jeg synes den minner mer om en komisk pep-talk: et forsøk på å få unge jenter i dag til å fatte mot og håp, via vittige historier om egen håpløshet.

Forsøket har falt i god jord. Den fryktede New York Times-anmelderen Michiko Kakutani sammenlignet Dunham med humordronninger som Dorothy Parker og Nora Ephron. Men hva slags håp kan unge jenter i dag få av å høre om Lena Dunhams eller Hannah Horvaths nedverdiggende seksualliv, plagsomme nevroser og livslange terapitimer? Hvordan kan slikt bli *morsomt* , enn si inspirerende? Og hva er feministisk med dette?

Dunham selv påkaller en (ikke-)feministisk outsider med sterke meninger om kvinner, nemlig Helen Gurley Brown, som ble verdensberømt i 1962 med boken *Sex and the Single Girl* , og som senere gjorde Cosmopolitan til USAs mest innflytelsesrike magasin for den nye kvinnetypen Brown selv representerte: elegante kvinner med spennende jobber og et like spennende sexliv.

I *Not That Kind of Girl* begynner Durham med å fortelle at hun som nittenåring leste Browns bestselger fra 1982, *Having It All* , med feberhet intensitet. Der forklarer Brown at en kvinne både kan og bør satse på å få «alt»: karriere, penger, sex, kjærlighet, og til og med barn. (Men Brown selv ville ikke ha barn, og vier ønsket om familie minimal plass.) Om hun jobber målbevisst nok, kan enhver kvinne klare dette. Hun må bare ha stålvilje, og kontrollere hvert eneste aspekt av sitt liv. Lev på tusen kalorier om dagen. Lær hvordan du skal kle deg. Les håndbøker i sminkebruk. Vær sexy og feminin. Jobb som en gal. Men husk at jobben også er et sted du kan treffe interessante menn. Ha sex med sjefen. Eller med gifte menn, om du må. Jo mer suksess du får, jo rikere menn treffer du.

For Dunham er Brown ingen feministisk rollemodell. Men uansett hvor mange tvilsomme råd Brown kommer med, inspirerer hun. Det store med Brown, mener Dunham, er at hun lar oss få del i sine egne opplevelser av faderer, kviser og sjenerthet for å få frem ett essensielt budskap, nemlig at uansett hvor dårlig utgangspunkt vi har, så kan vi alle bli lykkelige og tilfredse. Dette er Dunhams budskap også.

Dunham skriver ofte både vittig og ettertenksomt om å være ung kvinne. Det *er* mye humor i alle ydmykelsene. Hun skriver flott om hvor viktig det er å respektere seg selv, å finne sin identitet og ikke la seg trække på av noen. Dette er faktisk et ok feministisk budskap.

Men nå kommer vi til skillet mellom forfatter-Lena, en 28 år gammel kvinne med kjempesuksess, og karakteren Lena, som lider av angst og tvangsnevroses, og en sterk tendens til å velge menn som vil ydmyke og fornedre henne. Forfatter-Lena har slått gjennom og truffet den rette. Hanna Horvath har det slett ikke. Karakter-Lena har det heller ikke, men hun er på vei, for vi oppdager jo at hun til slutt smelter sammen med forfatter-Lena. Budskapet er oppløftende: Om karakter-Lena kom seg ut av selvopptatthetens og seksualitetens fornedrelser, da kan vel vi andre også klare det.

Det Dunham *ikke* skriver om, er hvordan hun faktisk ble forfatter-Lena. Kapitlene som handler om arbeid, handler ikke om arbeidet som har gjort henne berømt. Hun nevner nesten ikke gjennombruddsfilmen *Tiny Furniture* («Ørsmå møbler», 2010). Hun forteller oss ikke hva hun gjorde for å finansiere og lage filmen. Var det ren flaks? Eller kanskje gode kontakter? Hvordan jobbet hun med manus? Kom tv-serien rekende på en fjøl? Hun skriver om møter med sexistiske menn. Men hun skriver ikke om hvordan hun organiserer arbeidet sitt. Hvordan hun lærer seg hva som er godt og hva som er dårlig. Hva som er kreativt, og hva som ikke fungerer. Hvordan klarer en kvinne på 25 år å sjefe over en hel tv-produksjon? Dunham gir ingen leksjoner.

Og hva med kjærligheten? Vi leser at noen uker etter premieren på *Girls* , fikk forfatter-Lena endelig en kjæreste som respekterer og elsker henne. Men han blir nesten ikke nevnt i det hele tatt. Et raskt kikk på nettet forteller oss at samboeren er musikeren Jack Antonoff (fra bandene Fun og Bleachers), men etternavnet står ikke i boken, og hun deler absolutt ingen detaljer med leserene.

Freud skal ha sagt at alle mennesker trenger to ting for å være lykkelige: tilfredsstillelse i kjærlighet og arbeid. Jeg går ut fra at det gjelder for feminister også. Dermed er det en feministisk sak å vise hva det er i kulturen vår som gjør

det vanskeligere for kvinner enn for menn å få adgang til disse godene.

Dunham gjør en god jobb med å vise hvorfor noen unge kvinner i dag hverken kan arbeide eller elske. Hun viser hvor pinefullt og meningsløst livet i en kultur som dyrker sex og suksess kan oppleves. Men hun skjuler nettopp det jentene som ser henne som en rollemodell helst vil vite, nemlig hvordan hun klarte å komme i gang med kreativt arbeid, og hvordan overgangen fra dårlig sex til kjærlighet egentlig foregår. Dermed risikerer *Not That Kind of Girl* å gi inntrykk av at selvopptattheten og nevrosene og den elendige sexen faktisk er alt som skal til for å nå det etterlengtede målet.

Det er lenge siden det var tabu å skrive om egne nevroser, kropp, og kjønnsliv. Dunham viser at i dag går grensene et helt annet sted. De nye tabu-områdene er det autentiske og det meningsfylte, i arbeid og kjærlighet. Dette tør selv ikke Dunham å skrive om, for det ville bli *for* intimt, *for* personlig, *for* utleverende.
